

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän järjestämissuunnitelman luonnos vuosille 2021-2024

Johdanto

Terveydenhuoltolain 34 ja 43 §:ssä (30.12.2010/1326) järjestämissuunnitelma määrätään samaan sairaanhoitopiiriin kuuluvien kuntien tehtäväksi yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa. Suunnitelma laaditaan aina valtuustokaudeksi. Järjestämissuunnitelman sisällöstä määrätään tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa terveydenhuollon järjestämissuunnitelmasta ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksesta (337/2011). Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun sote) suunnitelman laatimisesta ja kokoamisesta on vastannut terveydenhuoltolain 35 §:n mukainen moniammatillinen perusterveydenhuollon yksikkö.

Perinteisessä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämismallissa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon alueet on saatettu toteuttaa erillisten hallinto- ja rahoitusmallien mukaisesti. Tuolloin järjestämissuunnitelman tärkein tavoite on hahmottaa useampien kuntien tuottaman sosiaali- ja perusterveydenhuollon yhteinen rakenne ja mahdollisuuksien mukaan integroida se sairaanhoitopiiriin tuottamaan erikoissairaanhoidon. Kainuussa yhteinen rakenne on jo, Puolangan kuntaa lukuun ottamatta.

Lainsäädäntö edellyttää, että kunnat ja kuntayhtymä arvioivat yhdessä suunnitelman toteutumista vuosittain sekä tekevät siihen tarvittavat muutokset. Aiemmassa järjestämissuunnitelmassa on ollut palvelujen kuntakohtaisen järjestämisen palvelustrategia (ns. "ruksilista"). Tätä ei luonnoksessa enää ole vaan kuntakohtaiset palvelut ajatellaan sovittavan palveluverkossa ja kuntakohtaisissa sopimuksissa. Palveluiden tulisi perustua kuntarajojen sijaan maakunnan asukkaiden palvelutarpeen tarkasteluun.

Kainuun alueen terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa väestön palvelutarvetta arvioidaan väestörakenteen, elämisen ja terveyden näkökulmista. Kainuun kuntien väestörakenne on vanhusvoittoinen. Alueen suurimman kunnan, Kajaanin kaupungin, väestörakenne on kuitenkin hyvin lähellä koko maan väestörakennetta. Suomessa yleisiä sairauksia vertaillaan sekä Kelan että THL:n indekseillä. Kainuulaisten kuolinsyissä maan tilanteesta eroavat verisuonitautikuolleisuus ja itsemurhakuolleisuus. Syrjäytyminen on terveyteen vaikuttava riskitekijä ja terveyden heikkeneminen toisaalta altistaa syrjäytymisriskille. Syrjäytymistä arvioidaan tulojen jakautumisen ja työllisyyden näkökulmista. Terveyspalveluiden tarve kasvaa sairastavuuden ja ikääntymisen myötä. Kainuussa sairastavuus ja ikääntyminen kasautuvat erityisesti pienissä kunnissa.

Väestömäärän pienentyessä asiakkaiden määrät monessa palvelumuodossa ovat viime vuosina vähentyneet. Kustannusten kasvu ja pienenevä tulojen määrä haastaa tulevana

vuosina miettimään tarkoin sekä palveluiden sisältöä, tuottamisen tapaa että palveluiden sijaintia.

Voimassa olevan kuntayhtymän strategian päämäärät ovat: 1. Hyvinvoivat, aktiiviset ja osallistuvat asiakkaat, 2. Houkutteleva työpaikka, 3. Hyvän palvelun Kainuu ja 4. Tasapainoinen talous. Palveluiden järjestämisestä lähipalveluina, alueellisina palveluina ja keskitettyinä palveluina sovitaan sote-kuntayhtymän ja kuntien välisessä palvelusopimuksessa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Kainuun sote koordinoi Alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoa, jossa on mukana kuntien hyte-koordinaattoreita ja verkoston asiantuntijoita.

Hallituksen tulevaisuuden sotekeskus -kehittämisen tavoitteita ovat palveluiden saatavuus, oikea-aikaisuus ja jatkuvuus, joissa etenkin perusterveydenhuollossa on pitkään ollut haasteita. Lisäksi tavoitellaan ehkäisevää ja ennakoivaa työtä, monialaisuutta ja yhteentoimivuutta, laatua, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Kainuussa kehittämiseen on lähdetty HELLÄ-hankkeella ja KARA-hankkeella.

Kuntayhtymärakenne mahdollistaa henkilöstö saatavuuden ja joustavan käytön kuntayhtymän kuntien välillä. Kainuun sotessa näitä integraation ja yhteistyön malleja on kehitetty jo vuosia ja kehitetään edelleen. Digitaalisten palveluiden lisääntyminen tuo tähän edelleen uusia mahdollisuuksia. Yhteistyö eri tasoilla, kuntien välillä, organisaation eri osien välillä ja eri organisaatioiden kesken on monen toiminnan toteutumisen takana. Uuden sairaalan konsepti on tuonut näitä yhteistyön tekemisen tapoja lisää viime vuosina.

Tausta

Kainuun soten yhtymähallitus on 27.11.2019 kokouksessaan palauttanut edellisen järjestämissuunnitelman suunnitellut päivitykset, jotka sisälsivät mm. kuntakohtaista palveluiden järjestämistä koskevan liitteen poistamisen. Nykyistä järjestämissuunnitelmaa ei katsottu valmistelussa enää lyhyeksi aikaa tarkoituksenmukaiseksi muuttaa vaan valmistelussa lähdettiin laatimaan uutta suunnitelmaa.

Soten etsiessä mahdollisia kohteita 20 milj. euron säästötavoitteeseen kuntakohtaisten palveluiden järjestämisen liitteen olemassaolo on muodostumassa esteeksi säästötavoitteeseen pyrkimiselle tiettyjen säästökohteiden osalta. Tämän vuoksi voimassaolevaa järjestämissuunnitelmaa ehdotetaan tässä vaiheessa muutettavaksi niin, että kuntakohtaisten palveluiden järjestämisen liite poistetaan. Tulevan järjestämissuunnitelman luonnoksessa liitettä ei näin ollen ole.

Kainuun soten yhtymähallitus on 21.4.2021 päättänyt, että Kainuun soten terveydenhuollon järjestämissuunnitelmasta vuosille 2017–2020 sekä 2021–2024 poistetaan liite ”Sosiaali- ja terveystalouden kuntakohtainen järjestäminen”.

Tavoitteet

Kainuun sairaanhoitopiirin kuntien terveydenhuoltolain mukainen järjestämissuunnitelma kattaa terveydenhuoltolain mukaisesti perustason terveydenhuoltopalvelut. Yhdessä Yliopistosairaalaapiirin järjestämissopimuksen kanssa ne antavat kattavan kuvan alueen julkisen terveydenhuollon palveluista.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon (Kainuun sote) terveydenhuoltolain 34§:n mukaisen järjestämissuunnitelman laatimisesta ja kokoamisesta on vastannut terveydenhuoltolain 35 §:n mukainen moniammatillinen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö.

Luonnosvaiheessa kunnilta ja kuntalaisilta sekä potilasjärjestöiltä ja vanhus- ja vammaisneuvostoilta pyydetään kommentit/lausunnot lausuntopalvelu.fi –järjestelmän kautta. Tämän jälkeen suunnitelma hyväksytään kuntien valtuustoissa sotevaltuuston lisäksi.

Kainuun soten terveydenhuollon järjestämissuunnitelma on rakennettu terveydenhuoltolain ja Valtioneuvoston asetusten veloitteet täyttäväksi vuosille 2021-2024. Kainuun maakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistapa muokkaa järjestämissuunnitelman painopistealueita.

Järjestämissuunnitelmassa on huomioitu

- Kainuun uuden keskussairaalan rakentamisen tuomat muutokset toiminnassa
- Uuden sairaalan myötä muutettu soten organisaatorakenne
- Marinin hallituksen kaavailemat tulevaisuuden sotekeskuksen piirteet niiltä osin kuin laadittaessa tieto on ollut käytettävissä sekä suunnitelmien mukainen palveluiden kehittäminen.
- Kainuun kuntien kanssa käytävät neuvottelut palveluverkosta ja palvelusopimuksista

Palvelutarpeen arviointi on tehty kuntakohtaiseksi silloin, kun käytettävissä oleva tieto on ollut kuntakohtaisesti saatavilla ja tiedot ovat kuntien välillä selkeästi erilaiset. Kuntien toivotaan hyödyntävän järjestämissuunnitelmaa omien hyvinvointikertomuksiensa laatimisessa.

Aiemmasta järjestämissuunnitelmasta poiketen tässä järjestämissuunnitelmassa on keskitytty ainoastaan lain ja asetuksen mukaisiin palveluihin, koska aiemmassa suunnitelmassa ennakoitua suunnitelmaveloitetta sosiaalihuollon palveluihin ei sisälly voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Marinin hallituksen soteuudistukseen liittyvän ns. Sotesata-paketin mukaan uusilla hyvinvointialueilla ei enää laadita järjestämissuunnitelmaa vaan sen korvaa hyvinvointialueen sote-strategia. Perusterveydenhuollon yksikön rooli järjestämissuunnitelman laatimisessa lakkaa. Mikäli vireillä olevat lakimuutokset hyväksytään, tämä järjestämissuunnitelma tulee olemaan viimeinen järjestämissuunnitelma ja mahdollisesti jo ennen vuotta 2024 se tullaan korvaamaan uuden lain mukaisella strategialla.

Järjestämissuunnitelman seuranta toteutetaan osana kuntien kanssa käytäviä vuosittaisia neuvotteluja ja vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Hyvinvointia seurataan sähköisessä hyvinvointikertomuksessa.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan ~~viimeistään 22.8.2021 kello 15.00 ensisijaisesti~~ Lausuntopalvelun kautta, ~~www.lausuntopalvelu.fi~~.

Lausunnoille on annettu lisääaikaa 8.10.2021 kello 15.00 mennessä.
Lausunto pyydetään toimittamaan Kainuun sotien kirjaamoon sähköpostitse osoitteella kirjaamo@kainuu.fi.

Valmistelijat

Lisätietoja antaa terveystieteiden tutkimuskeskuspäällikö Marjut Hovinen, puh. 044 797 4105, marjut.hovinen@kainuu.fi

Liitteet:

[Kainuun sotien terveydenhuollon järjestämissuunnitelma vuosille 2021-2024 LUONNOS.pdf](#)

Jakelu:

Anne Kemppainen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ahopelto Maire
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kemppainen Anne
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä